RUSKI INWALID

No. 161.

PIĄTEK. 9 Lipca 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Franciia. Angliia. Hiszpaniia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 9 *Lipca*.

— Od kilku dni dopiero naypięknieysze panuie u nas lato, ciepło w cieniu do 20 a na słońcu do trzydziestu przeszło dochodzi stopni.

— W przeszły Poniedziałek Pani *Catalani* po ostatni raz dała się słyszeć w stolicy tutey-szey. Koncert iey miał mieysce w wielkiey sali nowey tuteyszey bursy kupieckiey. Słuchaczów było przeszło cztery tysiące i w ogromnym gmachu gdzie brzmienie nawet instrumentów gubiło się niekiedy; głos przecież tey niedorównaney spiewaczki zdawał się przebiiać przez wyniosłe sklepienia; bo i na obszernych galeryiach tey sali i w bokowych pokoiach dokładnie dawał się słyszeć. Jeżeli prawdziwy talent iest udziałem Pani *Catalani*, to znowu publiczność petersburgska niezaprzeczone dała dowody, że go prawdziwie cenić umie: wszystkie Pani *Catalani* koncerta tak były liczne, iż połowa ochoczych musiała powracać do domów nieznalazłszy iuż biletów. To właśnie było przyczyną, iż za każdą prawie razą odmieniano lokal, szukaiąc coraz obszernieyszego. Nakoniec nayobszernieyszey obrano i 4000 biletów iednego dnia rozebrane zostały. Kilku dniami przed koncertem musiano ogłosić, że iuż ich niema; biòra bowiem gdzie były sprzedawane, niemiały spokoyności od ustawicznie pytaiących się o nie. Dochod z tego ostatniego koncertu przeznaczyła P. *Catalani* na rzecz ubogich, wstydzących się żebrzeć. Po odtrąceniu wydatków użytych na przygotowania do koncertu, pozostało iescze 40,000 rubli. O ileż to nieszczęśliwych rodzin z nędzy tą summą dzwignionych, błogosławić będą imie dobroczynney artystki. Tak hoyne dobrodzieystwa które Opatrzność przez nią na nieszczęśliwych wylała, niedaiąż iey prawa bydź uważaną za organ teyże Opatrzności, cierpiącą ludzkość wspieraiący?

W przeszły czwartek o godzinie 6tey z południa opuściła P. *Catalani* Petersburg zachwycony iey talentem, i udała się do Moskwy, gdzie ma także dać kilka koncertów, a poźniey uda się na powrót do Włoch; w Warszawie iednak ma czas nieiaki zabawić.

— Do portu Kronsztatskiego zawinęło w tych dniach bardzo wiele okrętów z rozmaitemi towarami, między któremi kilka iest z kawą i ten artykuł potrzeb domowych znacznie spadł z ceny.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francyia.

z Paryża, 1 Lipca.

Xiąże *Decases* miał powtórne posłuchanie u Króla i zasiadał w iednem z ostatnich posiedzeń Jzby Parów.

Angliia.

z Londynu, 27 Czerwca.

Na posiedzeniu wczorayszem parlamentu wyższego Lord *Dekre* przedstawił petycyią Królowey, doniosł oraz, iż musiał przyiąć na seibie podanie; Lord bowiem kanclerz niechciał tego uczynić. A ten znowu wymawiał się, iż niebyło dotychczas iescze przykładu, aby podobne petycyie były podawane przez kanclerza. Zresztą każdy członek parlamentu ma prawo one przyymować. Tę petycyią przeczytał ieden z officialistów biura, była zaś treści następniącey: »*Królowa Karolina* do zgromadzonych świeckich i duchownych Lordów Perlamentu. N. Pani dowiedziawszy się, że wyższy parlament gotuie się do śledzeń w iey sprawie, sądzi bydz rzeczą potrzebną stanąć przed nim iako obywatelka i prosicielka, wiadomo iey bowiem, że według ustaw tegoż parlamentu, niepodobno iey inaczey z nim się skommunikować. — Teraz tak iak i pierwiey donosi Królowa, iż gotowa iest odpowiedzieć na każdy zarzut i skargę tyczące się iey honoru; niczego zaś tak mocno nieżąda iak tego, aby wszelkie iey postępki iak nayściśley były rozstrząsnione; lecz obok tego protestuie się przeciwko wszelkim śledzeniom *sekretnym*; a gdyby parlament koniecznie cbciał użyć tego środka tyle przeciwiącego się sprawiedliwości, prawnosci i konstytucyi, wtenczas choć przymuszona, wyzna iednak, że i to nietrwoży iey bynaymniey; rozumie się iednak ieśli te śledzenia niepoczną się przed przybyciem swiadków, których ma zamiar iak nayspiesznicy zwołać, a którzy wyraźnie wyświecą wszystko, co tylko przeciwko niey knowano i iescze się knuie. Królowa żądałaby naymocniey, aby ta sprawa bez naymnieyszey zwłoki wziętą została pod rozbiór; lecz nigdy nie sądzi, aby parlament mógł się dopuscić tey niesprawiedliwości i rozpoczął sprawę w nieobecności iey samey i iey radców; obrona bowiem iey i usprawiedliwienie się, oparte są na swiadectwach, które dopiero po kilku tygodniach nadeysć mogą. Skoro zaś ie otrzyma Królowa, będzie prosić Lordów aby postępowali iak naybezstronnieysza nakazuie sprawiedliwość; lecz nawet przed rozpoczęciem sprawy żąda N. Pani, aby radcy iey wpuszczeni byli na parlament.« — Lord *Deckre* uczynił przełożenie aby wezwać tych radców. Temu się nikt nieprzeciwił i Panowie *Brougham*, *Denmann* i *Williams* wprowadzeni zostali iako radcy Królowey, a Pan *Wisahrt* iako iey pełnomocnik. Oba pierwsi popierali interes N. Pani i dowodzili, że odroczenie processu ieszcze na dwa miesiące iest środkiem, który sama sprawiedliwość nakazuie, i że bynaymniey łaską lub osobliwszym względem nazwanem bydź niemoże. »Swiadkowie których przeciwko Królowey stawią, wszyscy są cudzoziemcy, (mówił ieden z iey radców) a konduita ich wcale nie iest taka aby ich swiadectwom można było wierzyć. W liczbie tych swiadków iest kobieta, która była na usługach u Królowey i za skradzenie 400 Napoleondorów odpędzoną została! Mowię tu w zgromadzeniu szlachetnych i nieustraszonych mężów, między którėmi widzę i znakomitego bohatyra naszego *Wellingtona*; z pewnością atoli twierdzę, iż gdyby szło o honor którego z was żony lub córki, żaden zapewneby się nieodważył poledz na podobnych świadectwach.« Za tem Lord *Lwerp ol* uczynił przełożenie aby dziś iesczę tę prożbę Królowey wziąść pod rozbior. Parlament zgodził się na to przełożenie. Następnie Lord *Grey* powstawał w mocnych wyrazach przeciwko mianowaney do tego kommissyi, nazywaiąc ią *Ministrowską*; Jakoż w rzeczy samey należy do niey czterech ministrów. Zakończył zaś głos swoy następuiącemi słowy. »Czegoż nam pozostaie czekać, Ministrowie składaią tę kommissyią, więc iuż przewidzieć możemy, iakie uczynią zdanie sprawy o *Worku zielonym.*«

— W parlamencie niższym rozprawy podo-

bnież były burźliwe Lord *Castlereagh* wymawiał radcom Królowey, iż zle uczynili doradzaiąc iey aby nieprzyięta adressu, który parlament niższy z taką delikatnoscią napisał, iakiey nieużywał nigdy iescze do żadney z osob domu Braunschweigskiego. Na to odpowie dział Pan *Brougham*: »Krolowa, iest pierwszą Królową angielską a może i pierwszą chrześciańską, która by się w tak krytycznych znaydowała okolicznosciach. Domagano się, aby uczyniła ofiarę z własnego swego honoru: zapewne więc niemogła na to się zgodzić, choć wiedziała, że może za kilka dni tenże parlament będzie iey sędzią.« Między innem także i tę uczynił uwagę, iż sam parlament staie się częstokroć przyczyną tych wszystkich klęsk i nieszczęść, kiedy przymusza Xiążąt rodziny Królewskiey do zawierania związków małżeńskich przeciwiących się ich skłonności, a tylko iedynie z widoków politycznych wypadaiących. Ta ważna i delikatna sprawa, iest teraz iedynym przedmiotem uwagi powszechney. Wszystkie inne sprawy zatrzymane są w parlamencie Co daie powod do narzekań, i rozmaitych uwag w dziennikach ministrowskich. W iednym z nich pomieszczono niedawno taki artykuł: »Czy pomyslność Anglii sprawiedliwie cierpi z powodu iedney cudzoziemki, i dla takiego przedmiotu, który niema istotnego związku z naszemi narodowemi korzyściami? Słusznież to iest, że familiyne niezgody sprawuią niepokoy w narodzie i wtrącaią go w przepaść? Wszelkie przeszkody w układach pochodziły od Królowey; a przeto nam się zdaie, iż dla zachowania spokoyności powszechney powinna ona *ustąpić*. Dla nas wszystko iedno czy ustąpi iak winna, czy iak niewinna ofiara!« Lord *Nudgent* znayduie że ten artykuł iest krzywdzącym Królowę, wspominał o nim na parlamencie wczorayszym, i domagał się, aby prokurator Królewski dochodził tey krzywdy na autorze.

HISZPANIIA.

z Madrytu, 17 Czerwca.

W liczbie nowo wybranych deputowanych do zgromadzenia Kortezów, niemało iest osob duchownych, a mianowicie: czterech Biskupów, więcey 20 kanoników i innych Xięży. Lecz zato woyskowych iest bardzo mało: wszystkiego iest tylko siedm, a i z tych trzech absytowanych. Słychać że rząd może bydź pewien 136 głosów przeciwko 134 i że naylepsi mówcy z iego są strony.

Wszyscy Ministrowie maią teraz mieysce i głos w radzie państwa dopokąd pełnią ten obowiązek.

—Infant Don Francesco di Paula uzyskawszy od Króla dla nowo narodzonego syna tytuł Xięcia Kadyxu, przesłał następuiący własnoręczny list do mieszkańców.

Do Szlachetnego miasta Kadyxu.

Opatrzność dała mi syna; nietylko iey składam dzięki za dobrodzieystwo, ale i za to, że mię nim obdarzyła w epoce szczęśliwey i kiedy niezwiądł ieszcze wawrzym sławy w boiu za niepedległość zyskany, a po sześciu latach w których namiętność interesem prywatnym zaslepiona, rządziła, odezwał się głos sprawiedliwości głos prawdy, znikły przesądy, a Ustawa Konstytucyyna wróciła. Szlachetne miasto Kadyx w ostatnich tryumfach tak się wsławiło, iż wdzięcność od wspomnienia o Kadyxie iest nieoddzielną. Dlatego NPan a brat móy ukochany, radość swoią z narodzenia nowey podpory familii tem chciał okazać, iż mu nadał tytuł Xcia Kadyxu. To dziecię wzrośnie pod cieniem drzewa obywatelskiey wolności, które teraz wszędzie zasadzaią,a imie iego będzie mu dostatecznem bodźcem do cnoty i wskazowką przeznaczenia iego. Poświęcić się obronie oyczyzny przeciw obcych napaści, utrzymywać nietykalnie swobody narodu i prawa Królów, kochać ustawę Hiszpanii i przestrzegać iey zachowania, oto będą pierwsze starania iego obowiązki. Tę drogę wskazuie mu iego oyciec, tę drogę wspólny oyciec iego famili i narodu.

W uniesieniu radaści spieszę się dzielić ią z Kadyxem wzywaiąc mieszkańców ażeby złączyli się ze mną dla złożenia nayszczerszych dzięk czynień neprzód Bogu potem Królowi za ten nowy dowód przywiązania do Konstytucyi i sprawiedliwości z iaką uznał szczere poświęcenie się i prtryotyzm godnych mięszkańców Kadyxu.

w Madrycie 12 Maia 1820.

(Podpisano) *Frencesco di Paula.*

Odpowiedź mięszkańców Kadyxu.

Jaśnie Oświecony Xże! Z naywyższą radością otrzymali mięszkańcy Kadyxu list pisany pod dniem 12 Maia, w którym Wasza Xiążęca Mość donosisz im iż ci Opatrzność syna dała w tey pomyślney chwili w którey prawda i słuszność głos podniosła, a namiętno-

ści umilkły. W. X. Mość szczęśliwy iesteś synem i my iesteśmy szczęśliwi że Król raczył go nazwać Xiążęciem miasta naszego. Ten zaszczyt spadaiący na lud który był nowych swobód kolebką, żywo przeniknął mięszkańców Kadyxu, a wiecznie w ich sercach żyć będą te słowa pamiętne które wyrzekłeś W. X. Mość; *Młody Xiąże wzrośnie pod cieniem drzewa obywatelskiey wolności.* Niech przykład godnego oyca od lat dziecinnych, prowadzi go na Konstytucyyney drodze, która uszczęśliwi Hiszpanią: Mieszkańcy łączą nayszczersze życzenia swoie, i proszą ażebyś W. X. Mość był przekonanym, iż na klęczkach złożą dzięki Przedwiecznemu za błogosławieństwa które zlewa na osobę W. X. Mości.«

(Tu podpisy.)

ROZMAITOŚCI.

Petycia Kupców Londyńskich Parlamentowi podana.

(*z Dziennika Oppazycyinego*).

Handel zewnętrzny pomnaża bogactwą i dobry byt Narodu, stawiaiąc go w możności nabycia z zagranicy płodów, którym klima i ziemia, kapitał i przemysł innego kraiu więcey sprzyiaią i nawzaiem dozwalaiąc mu wyprowadzać od siebie iako walutę towary dla utworzenia których kray iego iest stósownieiszym. Wolność handlu iest iedynym iego żywiołem, i nadaie naylepszy kierunek kapitałom i przemysłowi narodowemu. Zasada, aby ua naytańszym targu kupować, a na naydroższym zbywać, którey się każdy kupiec trzyma, powinna być formą postępowania Rządów w tym względzie. Gdyby się iey ściśle trzymano, niezliczone korzyści spłynęłyby na świat cały, i rospostarłyby bogactwo i dobry byt pomiędzy narodami wszystkich kraiów. Ale Rząd Angielski a mniey lub więcey wszystkie inne Europeyskie Rządy chwyciły się przeciwnych zasad: wychodząc z fałszywego stanowiska, że zakaz wprowadzania obcych płodów, dozwala podnosić się i doskonalić własnym, a zatem że iest korzystny dla narodu, ten mówię zakaz zmusił kraiowców do ogołocenia się z ilości lub dobroci mnóstwa towarów, i z tego właśnie, co być powinno źrodłem wzaiemnych zysków i trwałey między narodami iedności, utworzył zaród wiecznych niepokoiów, zawiści i nieprzyiaznych stosunków. Przyczyną tego wyłączaiącego systematu było błędne mniemanie, że każde wprowadzanie zagranicznego towaru, pociąga za sobą zmnieiszenie albo upadek kraiowych produktów tegoż rodzaiu. Gdy iednak dowiedzioną iest rzeczą, że żaden dowóz towarów niedzieie się bez stosownego wywozu, bądź pośrednio, bądź bezpośrednio; natenczas chociażby nawet produkt kraiowy, bez obłożenia cłem produktu zagranicznego, niemogąc z temże konkurencyi wytrzymać, wiele natem cierpiał, przecieżby inne produkta nierównie więcey zyskały, a praca i kapitały korzystnieyszy odebrały kierunek. Rozliczne iuż to wspieraiące, iuż też wyłączaiące prawa handlu naszego, stanowią dręczący i ogół narodu uciemiężaiący podatek, i tey tylko klassie ludu są korzystne, dla którey pocztkowo wymyślone były; nikomu zaś nieprzynoszą tak znacznych zysków aby stratę wszystkim mieszkańcom zrządzoną wynagrodzić mogły. Między niedogodnościami ograniczaiącego i wyłącznego systematu, nie iest i ta naymnieyszą, że sztuczne zachęcanie i sprzyianie iedney gałęzi przemysłu, iedney produkcyi, staie się dla wszystkich innych powodem, aby do podobney łaski, do podobnego zachęcenia przez wyłączenie zagranicznych płodów, przypuszczone zostały. Chcąc zatem postępować sprawiedliwie i trzymaiąc się tego systematu, należałoby zagranicznego handlu zupełnie się wyrzec. Z tey samey przyczyny zabronićby należało wolnego handlu między trzema Królestwami Wielkiey Brytanii, a nawet między Hrabstwami teyże. Nigdy się więcey niedała uczuć potrzeba wystawienia w całey mocy nieszczęsnych skutków wyłącznego systematu iak dzisiay. Nędza tak powszechna iuż w kraiu naszym, coraz bardziey przez rzeczony system wzrasta, i niemałey spodziewać się należy ulgi, skoro tak rychło iak tylko być może, znikną zawady szkodliwe kapitałom i przemysłowi mieszkańców, a publicznemu skarbowi tak mało pożyteczne.

(*Dokończenie iutro.*)

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MCŚI.